

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 14/1

Telefon št. 73

Upravištvo:

Sodna ulica št. 6

Telefon št. 95.

Račun iz. post. št. 44. urada št. 11.542.

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno... 240 K

mesечно... 20

za inšod. ozemlje... 360

za inozemstvo... 600

Oglaš. za vsak mm vršne

stolpca (58 mm)... 2 K

malj oglaš. do 30 mm

stolpca (58 mm)... 1.

Ljubljana, 20. septembra.

V nedeljo je govoril gospod Korošec v Ptuj. Njegove najnovejše metode so znane. Mnogo se je naučil od gospodina Protića, ki v svojem takozvanem »manifestu« o čisti demokraciji in radikalnem grehu, ki jih je sam zagrešil, ali jim šteje v zločin nazore, ki jih je sam najbolj goreče zastopal. Umetnost te metode obstoji v tem, da slepo špekuliraš na neumnost, naivnost in pozabljenost svojih častitih sodelavcev. Bivši predsednik in bivši podpredsednik ministrskega sveta sta se našla na tej skupni točki, vendar moramo priznati, da je gospod »vice« daleč na krilili svojega nekdanjega šefa. Protić se zadovoljuje s tem, da stresa svojo onemogočeno jezo nad vlado in strankami, Korošec skuša masševati svojo in svoje stranke trajno politično izolacijo direktno na državi.

Stojimo tik pred zaključkom subskripcije državnega posojila. Oči sveta so uprte na našo državo in naš politični in finančni ugled je odvisen od zaupanja, ki ga izkazuje Jugoslovani svoji državi. Dolžnost vsakega poštenega državljanja je, da z vsemi silami podpira subskripcijsko akcijo, tem bolj ima to dolžnost minister na razpoloženju. Gosp. Korošec pa je v Ptuj postavil posebno pogoje za podpis posojila. Naravno, da se dobro zaveda, da ni mogoče odločiti subskripcije ter razpravljati stvari, ki so deloma že ugodno rešene (vrnitev 20% odbitka), deloma pridržane poznejšim razpravam (zadeva avstrijske vojne posojil). Ko je bil čas o tem govoriti, je gospod Korošec molčal. Ko sta z gospodom Protićem po mili volji komandirala Jugoslavijo, gospod Korošec ni niti uredil vprašanja odbitka, niti ono vojnih posojil. Danes se ve-eli, da more za lastne zamude obtoževati državo. Njegov ptujski govor je brezvesten poziv na sabotiranje državnega posojila.

Poseben račun na politično neumnost tvorijo njegova izvajanja o valuti. Kadar so dosedaj finančni ministri objavljali navedbe in ukrepe, ne da bi vprašali predstavnike gospodarskih krogov, so tulili klerikaleci o samovolji in nesposobnosti. Sedaj, ko se g. Kumanudi posvetuje z gospodarskimi strokovnjaki iz cele države, ga nedosežni gospod iz Maribora krsti za dete, ki si samo ne zna pomagati!

Nekdanji zatiralec vsake duševne svobode, ki so do krvi preganjali politične nasprotnike, ki so v Jugoslaviji pod Koroščevo patronanco in pod večim vodstvom dr. Brejca in prof. Remca uvedli pri nas nezaljšni partizanski režim, kričijo sedaj, »da svoboda mišljenja pri nas ni več zagarantirana«. Gospod Korošec je celo na brzo roko poslal »katoliško uradništvo in učiteljstvo na trnjevo pot mučnikov«. Klanja se nekakim imaginarnim »trpinam« ter objublja, da bodo klerikaleci popravili krivice ter se slepo masševali nad zatiralec. Prazne fraze in še bolj prazne grožnje! Niti enega slučaja ne morejo navesti klerikaleci, da bi se bila zgodila njihovim pristašem med uradnistvom in učiteljstvom najmanjša krivica. Narobe. Na mnoga najboljša mesta so vrnili svoje vojnoma nesposobne ljudi, ki še danes tam sedijo. Edina tožba, ki je »opravičena«, je ta, da klerikaleci pod sedanjim režimom ne uživajo nobenih — predprav.

Interesantno je, kako previdno se je izražal gospod Korošec o »edinjeni Sloveniji«. Govoril je na štajerskem in dobro ve, da fraza o posebni slovenski avtonomiji ne vleče več. Ponudil se je le za ranocelnika za poznejše dobe. Popolnoma v smislu klerikalne separatistične ideologije je seveda g. Korošec govoril o strankah »narodnih večin«. On šteje namreč radikalno in demokratsko stranko z njihovimi skoraj 200 mandati med stranke »narodnih manjšin«, klerikalece s 15 mandati pa med »narodne večine«.

Sele h koncu se je voditelj SLS okorajzil, da svojim poslušalcem vsaj eno resnico pove. Z moško besedo je razdal samoprevaro klerikalcev, da vznaja Protićev in ž njo njihova zveza. »Ali mislite da more Protić uspeti med radikale, dokler ni šla stranka. ki je glasovala za sedanjo nesrečno ustavo, skozi čistilnice vsaj enih volitev?« Zalibog si izvršilni odbor SLS teh besed ni vzel dovolj k srcu, ker je še v ponedeljek proglasil strmoglavljenje »sedanjega sistema«, seveda že s previdnim pristavkom »ob svojem času«.

Korošček klic po novih volitvah je

Madžari proklamirajo republiko Burgenland

SKRAJNO NAPETA SITUACIJA MED AVSTRIJO IN MADŽARSKO. — ANTANTA ODKLANJA INTERVENCIJO. — MADŽARSKA MOBILIZIRA.

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) Tedanšnjega popoldneva so bile tukaj razširjene vesti, da je v Sopronju dopel bivši ministrski predsednik Stefan Friedrich in da bo še tekom popoldneva proklamiral Burgenlandsko republiko. Večerni »Uhrblatt« pa potrjuje te vesti in javlja, da sta v Sopronju Friedrich in Lindauer proklamirala samostojno republiko Zapadna Ogrska. Od vseh strani prihajajo dobrovoljci in vojaški novinci, ki jih zbira po vsi Madžarski takimenovani komitet storice. Stevilo vojske, ki z njo razpolaga Friedrich, znaša 20 do 30 tisoč mož. Vstati razpolagajo tudi z močnim topništvom.

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) Madžarske bande stoje pripravljene ob vsi avstro-madžarski meji in je vsak čas pričakovati novih vpadov na avstrijsko ozemlje. Ogroženi so zlasti kraji Burgundorf, Kirschlag in Hillersdorf.

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) Pri vasi Mathersdorf je avstrijska žandarmerijska patrila zasledila madžarsko tolpo, katero je takoj napadla. Ker so bili Madžari v premoči, se je avstrijska patrila morala po kratkem boju umakniti. Poveljnik patrile je podlegel težkim ranam od bombe.

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) Z ozirom na dogodke v Burgenlandu je imela vlada danes sejo, istotako so se posvetovali vsi parlamentarni klubi. Za jutri je sklican parlamentarni odsek za zunanje zadeve. Situacija se presoja na tukajšnjih merodajnih mestih s skrajnim pesimizmom.

Likvidacija spora z Italijo?

Rim, 20. septembra. (Izv.) Na temelju zanesljivih informacij trdi »Tribuna«, da se je italijanska vlada odločila, da prizna sedanjo provizorično avtonomnaško vlado Zanelle kot vlado samostojne reške države. Zanje dni se vodijo pregovori med Zanello glede raznih podrobnosti in zaščite italijanskih interesov na Reki. Ko bodo ti pregovori končani, bo prevzel Zanello takoj vlado. Svoj sedanj kabineti, ki ga je sestavil v Jugoslaviji, bo deloma rekonstruiral, potem pa takoj sklical ustavotvorno skupščino, ki bo sklepala o reški ustavi.

Nove demonstracije v Prekmurju

MADŽARSKI KMETI ZA JUGOSLAVIJO.

Murska Sobota, 20. septembra. (Izv.) Včeraj popoldne so bili izvršeni napadi na naše orožnike v vasi Pucnici, 6 km severno Murske Sobotice. Orožniki so bili spočetka pregrani, kmalu pa so se vrnili z vojaštvom, ki je aretiralo kolovodje in vzpostavilo mir in red. Povod je opaziti delo madžarskih agitatorjev. Sedaj so vsaki izgrezi izključeni.

Razmejitvena komisija je včeraj in danes obšla mejo, da zasliši posamezne občine glede eventualnih gospodarskih želj. Prva sekcija, ki obstoja iz dveh naših in dveh madžarskih delegatov, je pri tem ugotovila, da je naša demarkacijska črta potegnjena popolnoma v smislu določb trianonske mirovne pogodbe. Le vas Somorovec, ki je po vsem madžarska, je še zasedena od jugoslovanskih čet, a so bo

prazno pozivanje na korajžje. Klerikalizem ne more stopiti pred volice naše države, kakor to trdi njegov voditelj. Ljudstvo ga je povzelo izgnalo in le v svoji stari domeni, v slovenski pokrajini še vegetira ter se umetno vzdržuje s hujkanjem in izživljanjem nezadovoljstva, obupno pričakujoč zaslombe v neki novi krščanski internacionali. Lepi dnevi SLS pripadajo zgodovini in oblastno nastopanje klerikalnih voditeljev je le smešno naplavanje.

Pariz, 20. septembra. (Izv.) Veleposlaniška konferenca je sklenila, da opusti vsako oboroženo intervencijo proti Madžarski.

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) Stevilo vstašev, ki so zbrani pred Subotičem, se ceni na 30.000 in še vedno narašča. Iz notranjosti Madžarske prihajajo dalvno ojačenja. Zadnje dni sta prispela v Subotiče polkovnik Lehar in poročnik Helas, politično vodstvo cele akcije je prevzel poslanec Friedrich. Proglasitev samostojne zapadno-ogrske republike pod Friedrichovim vodstvom naj prikrije karlistični značaj vsega gibanja in odvaja odgovornost od madžarske vlade. V dunajskih krogih vlada tem večje vznemirjenje, ker se antanta še vedno obotavlja s svojimi kolektivno not.

Rim, 20. septembra. (Izv.) Ministrski predsednik Bonomi je prekinil svoje politične počitnice in se sinoči vrnil iz Florence v Rim; tekom današnjega dne je sprejel ministra zunanjih zadev della Torretta, ki mu je poročal obširno o svojem dunajskem potovanju in o situaciji, ki je nastala povodom avstro-madžarskega konflikta. Jutri se vrši ministrski svet, na katerem bo poročal della Torretta o razmerju Italije do Madžarske in Avstrije.

Pariz, 20. septembra. (Petit Parisien) doznava, da bo zveza narodov jutri zopet nadaljevala svoje plenarne seje in da se bo prošnja Madžarske za sprejem najbrže odklonila.

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) Avstrijska vlada izjavlja, da že več mesecev ni dala nobenega dojenja za izvoz municije. S tem seveda še ni zanikano dejstvo, da je še prošil tedni bilo odpremljenih več vagonov municije na Madžarsko — brez dovoljenja vlade.

vi, a obenem stopila takoj v pogajanja s sosednimi državami.

Zagreb, 20. septembra. »Hrvat« poroča iz Bakra, da se v dobro informiranih krogih na Reki govori, da je bila dne 17. t. m. v Opatiji konferenca italijanskih in jugoslovanskih delegatov, na kateri se je sklenilo, da ima Baroš in Delta pripasti Jugoslaviji, Sušak pa da se ima evakuirati. Isti list javlja dalje: V zvezi s sklepi opatijske konference se javlja iz Reke, da se Zanello vrača iz Rima in da bo dne 25. t. m. sestavil vlado reške države.

vrnila Madžarski. Izvrše se na lico mesta samo še morebitne metrske korekture, potrebne z gospodarskega stališča. Včeraj in danes je obiskala razmejitvena komisija na severni meji 6 naših in 6 madžarskih mejnih občin. V vasi Trtkovo, ki spada pod našo državo, se je zbralo okoli 1000 oseb, ki so demonstrirali za Madžarsko. Do podobnih demonstracij je prišlo tudi v Velikih Dolencih, sedežu klerikalnega župnika Klekta, ki je bil ujet na Madžarskem. Tamkaj je demonstriralo za Madžarsko okoli 200 oseb s tremi madžarskimi zastavami. Za zastavami so šli najprej otroci, potem ženske in končno moški. Ko je komisija odšla, so naši orožniki, graničarji in prekmurski dobrovoljci razpršili množico, odvzeli zastavonošam madžarske zastave in jih prinesli nočjo v Mursko Sobotu.

Po zaslišanju naših vasi se je podala razmejitvena komisija v madžarske mejne vasi. V Doljem Seniku se je zbralo nad tisoč kmetov pred komisijo. Privedli so veliko demonstracijo za Jugoslavijo in prosili komisijo naj ji reši madžarskega jarma. Tudi v ostalih madžarskih vaseh so se kmetje po večini izjavili za Jugoslavijo.

Jutri bo razmejitveno delo počivalo. Komisija odputuje v Varaždin, kjer bo imela sejo.

JUGOSLOVANI! PODPISUJTE DRŽAVNO POSOJLO!

Kriza v celjskem občinskem svetu

NSS IN JSDS ORODJE KLERIKALNE TAKTIKE.

Celje, 20. septembra. (Izv.) Na današnji seji celjskega občinskega sveta se je povodom volitve zastopnikov občinskega sveta v mestni šolski svet pokazala zveza med narodnimi socialisti in socialnimi demokrati, ker se vsi složno nastopili proti demokratom in s svojim postovanjem prisilili občinske svetnike JSDS, da se oddalijo in onemogočijo sklepčnost občinskega sveta. Potek zanimive seje je bil sledeč:

Seje se je udeležilo 31 občinskih odbornikov, eden NSS je manjkal, mesto v Ptuj prestavljenega občinskega svetnika prof. Beraniča je vstopil v občinski svet Simon Ovar. Sejni zapisniki zadnjih sej so bili odobreni. Nato je prišla na vrsto volitev netih zastopnikov celjskega občinskega sveta v mestni šolski svet. Občinski odbornik JSDS Prekorek je predlagal, da naj se volijo zastopniki v mestni šolski svet po proporciji, kot se je to vršilo pri volitvah v odsek, po tem proporciji bi dobila v mestnem šolskem svetu JSDS dva, JSDS dva, a NSS enega zastopnika. Proti temu predlogu se je oglasil narodni socialist Zabkar, ki je predlagal, da naj se v mestni šolski svet izvolita po dva zastopnika JSDS in NSS in en zastopnik SLS, predlagal je za NSS Modica in Gobca, za

JSDS Korena in Leskovska, a za klerikalec dr. Ogrizek, a demokrati kot najmočnejša skupina v občinskem svetu naj bi ostali brez zastopnika. Dr. Božič je v imenu JSDS - odbornikov najodločnejše protestiral proti taki kršitvi parlamentarnih običajev. Zahteval je odločno proporcionalno razdelitev, ker sicer bodo občinski svetniki JSDS izvajali posledice in onemogočili sejo.

V imenu klerikalne stranke je izjavil dr. Ogrizek, da ga veseli koalicijski ki je naperjena proti demokratski stranki, da se ji na ta način onemogoči preganjanje krščansko mislečega učiteljstva, kot ga izvršuje sedaj demokratska stranka. Občinski odborniki socialni demokrati in narodni socialisti so molče odobrvali to klerikalno izjavo.

Nato so občinski svetniki JSDS korporativno zapustili sejno dvorano. Zupan dr. Hrašovec je ugotovil nesklepčnost in zapustil posvetovalnico.

Občinski svetniki JSDS so trdno odločeni, da ne popuste za nobeno ceno, da bodo dobojevali boj za pravično načelo do konca in za toliko časa onemogočiti delo občinskega sveta, dokler nasprotna stranka ne priznajo upravičenih zahtev.

Razčiščenje politične situacije

Beograd, 20. septembra. (Izv.) Predsednik demokratskega kluba, Ljuba Davidović je danes posetil predsednika radikalne stranke, Pašića, in ga prosil za pojasnilo o stališču radikalnega kluba napram akciji Stoj na Protića. Ljuba Davidović je dobil od Pašića v tem oziru jako zadovoljiv odgovor.

Beograd, 20. septembra. (Izv.) Stojan Protić se je danes vrnil s svojega potovanja po Volvočini. Pogajanja, ki jih je imel z voditeljima volvodinske radikalne stranke Vilićem in Svinjarevom, so bila brezuspešna, dočim so se radikalni identiti Mita Kličin, Hadžić in Subotić izrekli za Protića. Vendar pa ta skupina ne pomeni za Protića nobeno pridobitev, ker nima med narodom nikake zaslombe.

Revizija carinskega zakona

Beograd, 20. septembra. (Izv.) Popoldne se je vršila konferenca glede stilizacije poročila, ki ga ima predložiti prva sekcija zakonodajnega odbora o izmenah izvozne carinske tarife. Izpremeni se zlasti člen 22. splošnega carinskega predpisa. Konferenci so prisostvovali: minister dr. Kumanudi ter poslanca dr. Voja Veljković, dr. Žerjav in delegati generalne direkcije carin. Člen 22. se izpremeni v tem smislu, da se ležarina izplačuje po skali od 10 do 10 kg, dočim se je sedaj plačevala od 100 do 100 kg, kar je povzročalo med trgovci veliko nevoljo. Sicer pa ostane ležarina neizpremenjena. Ako se brez krivde deklaranta blago ne zacarini po petih dneh, se ležarina ne bo računala, v slučaju spora, če leži blago dolgo, pa se ležarina ne plača, ako prodre trgovec.

ZA ZBOLJŠANJE NAŠE VALUTE.

Beograd, 20. septembra. Danes dopoldne, kakor tudi včeraj, so bile konference med finančnim ministrom in zastopniki trgovskih, bančnih, gospodarskih in industrijskih krogov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Na teh konferencah, ki so imele posvetovalen značaj in ki so bile danes dopoldne končane, so pretrgali ukrepe, ki naj se store za dvigovanje kurza. Sprejeli so se zelo važni sklepi, ki se bodo predložili ministrskemu svetu v odobrenje. Debate se je udeležilo zelo mnogo govornikov iz vseh krajev naše države.

ZAGREB ZA INVESTICIJSKO POSOJLO

Zagreb, 20. septembra. Včeraj je bila po iniciativi naših pridobitnih krogov v predsedništvu tukajšnje pokrajinske uprave pod predsedstvom namestnika g. Demetrovića anketa o investicijskem posojilu. Udeležili so se zastopniki vseh naših pridobitnih krogov, bank, obrtnikov, trgovskih in industrijskih organizacij in delegati trgovinske in obrtne zbornice. Sklenilo se je, da se bodo vsi kro-

gi živo pobirali za to, da se vpisovanje državnega posojila izvede na čim najhitrejši podlagi.

Upor v Ukrajini

Rim, 20. septembra. Po varšavskih poročilih je v Ukrajini izbruhnil upor proti boljševiški vladi. Rdeče čete so bile prepodene.

Draginjski izgrezi na Dunaju

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) Radi vedno bolj naraščajoče draginje, ki je nastala radi neprestanega padanja težaja avstrijske valute, se je polastila prebivalstva velika razburjenost, ki je izzvala danes velike izgrede pred borzo in pa stavko na treh železniških progah. Okoli pol 12. se je zbralo pred borzo več sto ljudi, ki so hoteli vdreti na stopnišče, kar pa je preprečil policijski kordon. Razjarena množica je navalila nato na mimo vozeče avtomobile in vse potnike pretepla. Poslovanje na borzi se je kljub izgredu nadaljevalo...

Na južni, vzhodni in zapadni železnici so stopili nastavljenec danes dopoldne v stavko. Stavkujoči zahtevajo enkratni nabavni prispevek v znesku 4500 kron za vse nastavljenec brez izjeme, dočim je vlada pripravljena, privoliti le v enkratno podporo, ki bi znašala 50 odstotkov mesečne plače.

Dunaj, 20. septembra. (Izv.) V večernih urah je bil položaj železničarske stavke sledeči: Nastavljenec južne, vzhodne in aspaške železnice so še vedno v stavki. Imeli so skupno zborovanje, po katerem so odšli pred zapadni kolodvor in zahtevali takojšnjo ustavitv delu, sicer bodo to izsilili. Zaradi tega je bilo končno tudi na zapadnem kolodvoru ustavljeno vsako delo. Okoli 2000 demonstrantov je razrušilo tračnice in se vrnil v mesto. Demonstranti so nato odšli še pred druge kolodvore, vendar pa jih je policija ustavila na donavskem mostu.

V pozni večerni uri je ministrski svet sklenil, da za časa stavke ne privoli v nobeno pogajanje.

Zürich, devize: Berlin 5.50, New York 5.80, London 21.00, Pariz 41.10, Milan 24.30, Praga 6.90, Budimpešta 1.05, Zagreb 2.40, Bukarešta 5.65, Varšava 0.12, Dunaj 0.55, avstrijske žigosane krone 0.88.

Dunaj, devize: Zagreb 728 — 732, Beograd 2908 — 2928, Berlin 1567 — 1573, Budimpešta 278.50 — 281.50, Bukarešta 1570 — 1580, London 6105 — 6125, Milan 6820 — 6840, New York 1647 — 1651, Pariz 11.620 — 11.660, Praga 1933 — 1937, Sofija 1092.5 — 1102.5, Varšava 30.75 — 32.75, Zürich 28.675 — 28.725, valute: dolar 1629 — 1633, levi 1040 — 1050, marke 1464 — 1470, funti 6080 — 6100, francoski franki 11.580 — 11.620, lire 6765 — 6805, dinarji 2891 — 2911, poljske marke 83 — 85, leji 1565 — 1575, švicarski franki 28.625 — 28.675, češke krone 1922 — 1928, madžarske krone 282.5 — 285.5.

Slovenija v proračunu

ZNATNO ZNIŽANJE DOHODKOV IZ NAŠE POKRAJINE.

Beograd, 20. septembra. (Izv.) Danes je finančni minister članom proračunskega odbora razdelil zadnji del državnega proračuna, po katerem so redni dohodki iz Slovenije proračunjeni za leto 1922. na 787.876.810 K, t. j. za 510.992.641 K manj, kakor so bili proračunani dohodki v preteklem letu. Izredni dohodki so prelinirani na 24 napram 26 milijonov 768.000 K v preteklem letu. Zlasti so znižani dohodki iz direktnih davkov, ki so prelinirani na 93 napram 978 v preteklem letu.

Dohodki iz monopolov se predvidevajo v znesku 364 milijonov, t. j. za 188 milijonov manj kakor v preteklem letu.

Med izdatki tvori največji oddelek ministarstvo prosvete, kjer so določeni izdatki na 231 milijonov za Slovenijo za leto 1922.

Finančni minister je izročil odboru predlog, kateri izdatki naj bi se črtali, da bi se doseglo ravnotežje proračuna.

Beograd, 20. septembra. (Izv.) Finančni odsek zakonodajnega odbora je soglasno odobril naredbo finančnega ministra, s katero se zemljarina v Srbiji pomnoži za trikratni znesek.

Beograd, 20. septembra. (Izv.) Proračun za 1. 1922. predvideva 6 milijard 941.458.430 D izdatkov in 4.814.052.336 dinarjev dohodkov. Primanjkljaj znaša torej 2.127.406.430 D. Največji izdatki so za vojno in mornariško ministrstvo in znašajo 1.610.106.997 D; izdatki za ministarstvo saobraćaja so določeni na 960.965.192 D; izdatki ministrstva za socialno politiko 747.695.798 D. Dohodki na davkih so proračunjeni na 1.282.535.423 D, carinski dohodki na 402.300.302 D, davek na poslovni obrat 440 milijonov dinarjev. Finančni minister je naprosil svoje kolege, naj znižajo svoje buđete, tako da bo doseženo v proračunu ravnotežje.

Namen 7 odstotnega državnega posojila

Da je 7 odstotno državno posojilo za vse one naše pridobitne kroge, uradnike, poljedelce, ki imajo nekaj denarja na razpolago, ne da bi ga nujno in takoj rabili, danes najboljša investicija njihovega kapitala smo omenili že včeraj. K svojim izvajanjem dodajamo še sledeče:

Prvič za važna obsežna investicijska dela, ki so v korist ne le sedaj živčnega rodu, temveč tudi bodočih rodov, se krijejo iz dolgoletnih amortizacijskih posojil, katerih bremena se razdele na daljšo vrsto let. Sedaj razpisano državno posojilo ima služiti izključno le za obsežne investicijske namene, v prvi vrsti za izpopolnitev in razširjenje železniškega prometa, za pravila železniških prometnih sredstev, nadalje za zgradbo novih in dovršitev zapuščenih železniških prog, za ureditev in gradbo pristanišč, cest, potov itd. Vse državno posojilo bo porabljeno v zgoraj omenjene investicije. Za konstrukcijo novega tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor in minister financ bo v Narodni skupščini podrobno poročilo o skupni porabi posojila.

Na kratko skicirane ugodnosti državnega posojila so 7 odstotna obrestna mera, 75 odstotna lombardna mera, vedna prodajna možnost skoro gotovo po višji ceni, kakor je kupec, ker bo posojilo kotano na vrh domačih borz, v prvih desetih letih posojila ni mogoča, po desetih letih pa le predložiti ponudbi izplačila posojila v nominalnem iznosu, amortizacija posojila je v petem letu po emisiji, hipotekarno varstvo posojila, kritična kontrola parlamenta in državnega proračuna. Občiscam je pri-

znana pupilarna varnost, oprostitve v tekega leta, kar pomeni, vseh dolgov, tako in pristojbin in kraljevini in končno kar o vseh dolgov, ki nad pravilno vrsto bo posojila. Obveznice, kakor tudi njihove ovrste so popolnoma proste vsakega davka na imovino. Ker bodo obveznice skoro gotovo proste tudi dohodninskega davka, so brez dvoma najugodnejši vrednostni papir.

V Sloveniji se je sestavil poseben Slovenski konzorcij za 7 odstotno državno investicijsko posojilo 1921., ki obsega vse bolj ugledne slovenske denarne zavode in ki vodi redno in redno tega državnega posojila. Kdor podpiše prijavitelja, za vsoto, katero misli podpisati in položiti dotično vsoto v gotovini, dobi od dotičnega zavoda začasno potrdilo za podpisani iznos posojila. To potrdilo mora podpisovalec skrbno hraniti. Po preteku podpisane roka se bodo podpisane obveznice takoj razdelile in izročile podpisovalcu proti vrnitvi denega mu potrdila.

Podružnica »Narodne banke« v Ljubljani je prejela od centrale v Beogradu objavo, da Narodna banka in vse njene podružnice dajejo na priznanje o podpisnem državnem posojilu posojila na zalogo (lombardno posojilo). Dobi se nanje 75 odstotkov nominalnega vpisanega zneska proti 70 odstotnim obrestim.

S tem je omogočeno celo tistim, ki morajo imeti svoje male prihranke vedno pripravljene za nepredvidene slučaje, da podpišejo državno posojilo.

Do konca meseca je še čas. Uverjeni smo, da se bo te zadnje dni število podpisnikov še pomnožilo.

Diplomacija irredentizma

Praški univerzitetni profesor Alojzij Musil je nedavno napisal ostro kritiko o delu evropske diplomacije in med drugim tudi rekel:

»Veliki evropski diplomati so v veliki večini jako slabi geografi, ali pa o geografiji sploh nimajo pojma. Kdor je zasledoval delo mirovne konferenca, razne odloke vrhovnega sveta in raznih zvezniških komisij, se je mogel o tej trditvi prav lahko prepričati. Veliki diplomati ob zeleni mizi v Parizu so povsod pokazali svoje ogromno geografsko in etnografsko neznanje in dogodili so se mučni slučaj, da gospodje sploh vedeli niso, kje se nahaja Praga, Tešin, Gdansk in slična mesta. Etnografski in geografski pojmi so bili za njih španske vasi in večina gospodov bi bila srečna, da bi mogli povleči meje med posameznimi državami in narodi s pomočjo lineala kot so to delali in delajo sedaj v Afriki in Aziji. Sicer to v Evropi ni šlo tako gladko, ali meje, ki jih imamo danes v Evropi, zlasti meje nasledstvenih držav, so tako nesmiselne, da nam vedno vzbujajo misli o razgraničenju z linealom.»

To ostro pa upravičeno kritiko evropske diplomacije moramo z obema rokama podpisati Jugoslovani, a dodati moramo domnevo, da se nahaja v tej diplomatski nevednosti, kar se tiče Jugoslavije, tudi sistem, ki je za bodočnost in zagotovitev miru v srednji Evropi jako nevaren. Sistem, ki ga je v pogledu naše države in določitve naših državnih meja vpeljala vselovska diplomacija in sistem ustvarjanja irredentizma, torej stanja, ki je bilo eden glavnih vzrokov svetovne vojne.

Pojdimo in razmislimo po vrsti naše državne meje.

Z rapalsko pogodbo, ki so jo nam s pritiskom in grožnjo vsilili londonski in pariški diplomati, je prišlo pod Italijo nad pol milijona našega najzvednejšega življa, ki se v svoji duši nikdar ne bo vdal kruti nadi, s korajskim plebiscitom smo izgubili koroške Slovence, svoje zgodovinske prole, isto je na štajerski omejni črti pri Špilbah in Radgoni, evropska diplomacija nam je vzela Baranjo, hajski in segedijski trikot, ki pripadajo po svojih prometnih vezeh, po vseh prirodnih geo-

grfskih in etnografskih pojmih edino le naši državci; izgubili smo najbolj del Panata, kjer so kompaktni srbski okrajji prišli pod Romunijo.

Edino od Bolgarov smo dobili neznatne teritorialne korekcije, ki smo ku, pri Pirotu in v Strumnici in vzprijeto postopanja evropske diplomacije nastane vprašanje: ali nam niso da te kraje samo zato, da se bolj poglobi nasprotstva med Srbi in Bolgari.

V albanem vprašanju naslednje evropske diplomacije isto taktiko in skuša zasejati razdor med obema sosednjima državama.

Tako vidimo, da je zavezniška diplomacija izvršila omejitve naše države na način, ki ne odgovarja geografskim in etnografskim pojmom, iz vršila ga je na način, ki je značilen v dejstvu, da že po sami razmejitev ni moremo doseči s svojimi sosedji trdnega in odkritosrčnega sporazuma, ker irredentizma ne ubijejo noben umetne politične meje, kar je najbolj dokazala zgodovina zadnjih let.

Mi smo morali pristati na te meje, ki jih v svojem srečnem priznava niko kot trajne pod skrajnim zunanji pritiskom, ki je našel oporo in podlago tudi v postopanju raznih struj v naši državi, toda prepričani smo, da bo ta diplomacija irredentizma doživela oni isti zlom, kot ga je doživela do sedaj še vedno evropska diplomacija, pa naj je bilo to v Evropi, Aziji ali Afriki.

Razgraničenje z linealom evropske diplomacije ne more ostati trajno, ker je nenaravno in nemoralno, naša dolžnost je pa, da z delom za konsolidacijo naše države, izpodkopljemo temelj meje, ki jih je okoli nas postavila diplomacija irredentizma.

»Boče Hugo Stinnes«

Ss. — Na Dunaju, 18. septembra.

Ko je bil umorjen Erzberger in ko se je politično življenje v Nemčiji globoko razburilo, je Hugo Stinnes naglo odstopal preko Danske na Švedsko na svoj grad Asa. Nekateri časopisi so pisali sicer, da sedi g. Stinnes v Berlinu in da vodi neka poznanja z ameriškim multimilionarjem Pierpontom Morganom, drugi pa so poročali, da je Stinnes odstopal v Rusijo. Toda oboje ni bilo res. Stinnes se je podvzidal tja, kjer je dolgo

čas bilo skrivajšče znanega Kappa. O Stinnesu se je v Evropi že dolgo pisalo in povsod strah njegovo ime. Resničnega pa vedo o njem le malo. Kar čitamo, je večinoma reklama, ki si jo je Stinnes sam pisal, da zakrije resnico. Le s spomniti je bil Stinnes večkrat na Dunaju, večkrat v Pešti, poleti je bil en mesec v Karlsruhe Varli, odkoder se je vrnil domov v Muhlheim ob Renu. Čim je prišel v Nemčijo, je imel nesrečo z avtomobilom. V naslednjih tednih, kakor povedano, tik po umoru Erzbergerja, je pa odstopal v Skandinavijo.

Bilanca njegovih delovanja v Srednji Evropi je vključno kratki dobi bogata. Središče tega delovanja je Dunaj. Na Dunaju je Stinnes z lahko našel mnogo prvovrstnih pomočnikov, deloma med židovi, deloma med Nemci in v razpisnih krogih, deloma med nacionalisti, ki so se mu priklonili iz opozicije proti nemu režimu. Stinnes ima največje koristi iz te opozicije, iz desorientiranosti in iz bede. Znano je, da je avstrijska železna industrija popolnoma v njegovih rokah, čisto tako, ista in papirna industrija pa večinoma. Brez Stinnesa bi Avstrija bila še mnogo ubožnejša, kakor je. In vna, ko avstrijska industrija se ni imela dovolj premaga in koka, so se Stinnesovi ljudje dolgo časi z njo izkoriščanje avstrijskega železa. Čim se je na Dunaju pričelo, da je avstrijski premog iz Češke, je prenehala reklama za elektrifikacijo.

Dunaj in dunajske železnice, Avstrija, je Stinnes vedno za napredovanje na Balkan in na Istok. Z Dunajem v rokah ima Stinnes krajšo direktno pot svojih produktov iz Nemčije na Istok. Zato čisto drži to svoje poročilo.

Angleži in Francozi z veliko nevoljo gledajo na to Stinnesovo napredovanje in ga dolga politična smer. Pravi, da je Stinnes kriv nacionalističnih tendenc, da on podpira misel pridruženja Avstrije k Nemčiji. Vsa ta vrtoglavica Stinnesovega uspehu v Avstriji k vrtoglavici Stinnesovega uspehu v — dunajske industrije.

Agentov in poslovnih prijateljev ima Stinnes na Dunaju mnogo. V prvi vrsti le treba omeniti dr. Kranza, finančnega magnata, znanega iz senzacionalnega verifikacijskega procesa med vojno. Stinnesov prijatelj je veliki italijanski finančni Castiglione na Dunaju. Tretja žareča zvezda je junak iz Kranzovega procesa, ritm. n. pr. (!) Hugo von Lustig, ki živi v Berlinu in vodi vse Stinnesove posle v češkoslovaški republiki.

Ni se treba čuditi, da je Herr von Lustig mnogo pisal v dunajski časopis »Die Börse«, da je za časa vojne imel v svoji vse avstrijske in nemške generale, da je Krobetha bil po njegovem mnenju vojni minister itd. Na to je odgovoril berlinski »Vorwärts«, da so Lustigove zveze s Stinnesom znane, in da »polipske roke (Polypenarme) gospoda Lustiga, nekdanjega češkega kralja, posegajo že globoko v parlamentarne kroge CSR.« Nič ni čudno, niti eni antantni krogi, če niso tega dementirali. V dunajskih listih se sicer ta stvar še vedno znano, da se nanašajo te besede na banko »Kredit an der Donau«, ki so jo Lustigovi prijatelji v Pragi sanirali in s katero mnogo vplivajo na razpoloženje v dunajski finančni krogih in v banko »Kredit an der Donau«.

O Stinnesovih načrtih za Jugoslavijo se v dunajski času med dunajsko finančno svetovno gleda, da skuša Stinnes najprej dobiti v svoje roke gotove žurnalistične poročila. Na Dunaju se sedaj

Po svetu

— Političen dvoboj Poincare - Clemenceau. Te dni se je razvila v francoskem časopisju med Poincarejem in Cardieuem debata o versailleskem miru. Poincare kritizira delo Clemenceauja: on trdi, da Francija ni dobila dovolj varnosti, da bo prišla celo odškodnina od Nemčije. Ni izključeno, da se bo am Clemenceau zavzel za obrambo svojega dela. Clemenceau se namerava tudi osebno udeležiti odkritja spomenika, ki se vrši dne 2. oktobra v St. Etienne v Vandeji njemu na čast.

— Stambulski položaj na Balkanu. Sofijski »Novo Vremje« piše: Urednik našega lista je imel priliko, da konferira z g. Stambulskim pred njegovim odhodom v Zenevo. Govorila sta najprej o boljševiškem pokretu. Gospod Stambulski ima ta-le utis: Boljševiška vlada je zadnje čase uvidela, da ne more prebiti buržoaske fronte na zapadu, zato hoče sedaj doseči svoj cilj preko Balkana. Prvi signal naj bi bila revolucija v Jugoslaviji, ki bi se razširila v Avstrijo, Bolgarijo in Rumunijo. Na ta način bi se olajšala akcija boljševiške vojske na severo-vzhodni meji Rumunije ob reki Dnjestru. S pomočjo Mustafa Kemala in Enver paše, bi sovjetske čete imele nalogo zavzeti Carigrad. Valed tega boljševiki v zadnjem času polagajo mine v Črnom morju. Komunističen načrt glede Jugoslavije je razkrit. Beograđske oblasti so prišle na sled mnogim tajnim organizacijam, ki so hotele izvršiti državni prevrat. Rumunski časopisi poročajo dan na dan, da se najboljši del sovjetske armade koncentrirajo na rumunski meji. »Pred tem političnim horizontom« pravi Stambulski es v Evropi, a predvsem na Balkanu ustvarja nova faza mednarodnih odnosov. Prvi znak tega projekta je dejstvo, da se kmalu sliške konferenca balkanskih držav, ki bo pretresala vprašanje kako organi-

ziranje neka nova informacijska korespondenca, ki bo zalagala inozemstvo s političnim materialom iz Jugoslavije — bogzna s kakšnimi tendencami. Zatrjuje se, da ima Stinnes svoje glavne zveze v Zagrebu. Gotovo je, da je poskušal izvesti še razne akcije, ki pa se do sedaj očitno niso obnesle. O priliki Vam o tem napišem kaj več.

Pokojsinsko vprašanje privatnih nameščenecv

V ponedeljek in danes v torek zvečer so se vršila v veliki dvorani Mestnega doma zborovanja privatnih nameščenecv o ureditvi pokojsinskega vprašanja. V ponedeljek je sklicalo zborovanje »Društvo zasebnih nameščenecv«, v torek pa »Društvo bančnega uradništva« v Ljubljani.

Na prvem zborovanju so nastopili kot govorniki: društveni predsednik g. Orehek, upravitelj »Pokojsinskega zavoda za nameščenecv« g. dr. Sagadin in bančni uradnik Evgen Lovšin. Vsi trije so soglašali v solbi, da je uredba o začasni ureditvi pokojsinskega zavarovanja nameščenecv na bivšem avstrijskem ozemlju kraljevstva SHS, objavljena v »Uradnem listu« dne 5. avgusta t. l., nepopolna in v najvažnejših točkah pomanjkljiva. Poleg člena 3., ki odpravlja nadomestne zavode in ustvarja možnost zavarovanja vsem kategorijam privatnih nameščenecv, je pohvaliti edino še člen 3. § 4., na podlagi katerega more minister za socialno politiko na podlagi letnih prejemkov zvišati po potrebi zavarovane letno prejemke. Sicer pa novela ne odgovarja potrebi časa niti po višini zavarovanih prejemkov (največ 18.000, niti po višini 100% invalidne rente (ki znaša po 40 letih samo 75% zavarovanih prejemkov), niti po potrebnem zavarovanem času, ki znaša za 75% zavarovanih prejemkov 4 let. Grafiati je nadalje, da se more zavarovati nameščenec šele z 18. letom. Tudi premije niso v pravilnem razmerju razdeljene na službovalce in na nameščenecv. Potem ko je zbor zahteval, da minister dodeli takoj šeststotico kot svetovladnemu upravitelju, so se prečitale tozadevne resolucije in se soglasno sprejele.

Kot druga točka je bilo na dnevnem redu vprašanje delavskih zbornic.

Današnje zborovanje »Društva bančnega uradništva«, ki je bilo dobro obiskano, je otvoril društveni predsednik g. Albin Pečar in omenil v splošnem pomanjkljivosti novele in pokojsinskega zavarovanja sploh. Po izčrpnem referatu g. Evgena Lovšina o noveli, je pojasnil upravitelj pokojsinskega zavoda g. dr. Sagadin še nekatere točke novele, nakar so zborovalci pooblastili odbor, da ukrene vse potrebno za ugodno rešitev vitalnega vprašanja privatnih nameščenecv, posebno pa za preostanke pokojsinskih fondov pri posameznih bančnih zavodih. Potrebna slega med obema društvoma v tako važnem vprašanju daje upanje na izpolnitev pravičnega zahteva uradništva. Na obeh zborovanjih se je soglasno pridrilo kooperaciji obeh društev, ki naj potom anket pri vladi, potom časopisja, potom novih zborovanj dajeta gibanju za stanovske koristi vedno nove sile. Uspeh ne more izostati.

zirati skupno obrambo. Istodolno pa razpravljajo merodajni krogi male antante o sprejemu Poljske in Avstrije v malo antanto. Jugoslavija dela na to, da se pomiri z nami. Ako se faktično izvede razširjenje male antante in pride eventualno do našega pridruženja jugoslovanski državi, nakar ta morajo delati tudi veseliti, potem smo lahko brez skrbi za bodočnost.

— Amerika in Japonska. Neki viski japonski častnik, ki se je mudil te dni v Rimu, je izjavil novinarjem, da je vojna med Japonsko in Zedinjenimi državami neizogibna. Moram vam reči, je izjavil omenjeni častnik, da bodo neprijateljstva toka iz ene kot iz druge strani prav kmalu izbruhnili in to v času, ko bosta obe državi gotovi z izgraditvijo novih vojnih ladij, kar se bo izvršilo v teku par let. »Mislim, da bo vojna izbruhnila leta 1925.« Konflikt se ne bo razširil, ampak bo ostal lokaliziran na Japonsko in Zedinjene države. Ako upoštevamo kapital, ki ga predstavlja prebivalstvo in kapital, ki predstavlja denar, tedaj moramo priznati da so Zedinjene države mnogo jačše od nas. No njih nadmoč je samo navidezna, ker pride tu v poštev le pomorska vojna, za katero ni treba mnogo ljudi, a z druge strani je nemogoče, da se čez noč izgradi veliko brodogradilnico, karavno stojijo Ameriki mnoge milijarde na razpolago.

— Mednarodni šahovski turnir v Budimpešti. V ponedeljek je bil končan v Budimpešti mednarodni šahovski turnir. Prvo darilo je dobil Rus Aljehin, ki je dosegel 8 in pol točk, drugo Grünfeld 8, tretje in četrto se je razdelilo med Tartakowerja in Kostića, ki sta dosegla 7 in pol točk, peto Balla 6, šesto Flwe 5 in pol, sedmo Bogoljubov 3, osmo in četo se je razdelilo med Vaydo in Semische 4 in pol, deset, Sterk 4, enajsto Steiner 3, dvanaisto Schwalger 2 točki.

Politične beležke

— Občinske volitve v Marenbergu. V eni najgrožnejših postojank na naši meji v Marenbergu so se v nedeljo vršile občinske volitve. Vsi protinacionalni elementi so se združili pod firmo socialno - demokratiška stranka, da si pribore občino, toda narodna zavest je odbila ta napad. S slovenske strani so bile postavljene tri liste, in sicer lista nameščenecv in službovalcev, lista posestnikov in lista obrtnikov in delavcev. Na socialno - demokratiški listi so bili najzagrizeniji nemškutarji. Zmagale so slovenske liste z veliko večino; prva je dobila 2, druga 4, tretja 1 mandat. Socialno - demokratiška lista je dobila samo 2 mandate. Ta uspeh slovenskih Marenberžanov v tako važni postojanki je ravno Marenberg, je toliko znanejši, ker je dokaz, da se zavedajo svojih narodnih in državnih dolžnosti.

— Radikali in demokrati. V ponedeljek 19. t. m. je imel glavni odbor radikalne stranke sejo, na kateri je Nikola Pašić izjavil, da obžaluje, da se je njegov drug Stojan Protić tako oddaljil od njegove politike. Odbor je sklenil odgovoriti preciziranje konkretnega stališča napram Protiću in stranki za toliko časa, dokler ne bi Protić začel akcije, ki bi bila naperjena direktno proti radikalni stranki. V debati ni niti eden zagovarjal Protića. Popoldne je zboroval glavni odbor demokratiške stranke, ki se je bavil z razmerjem Protića do radikalcev. Sklenjen je bilo, da poseti strankin predsednik Ljuba Davidović Pašića in zahteva od njega poljasnilo, ali je radikalna stranka pripravljena, popolnoma prekiniti vsa stika s Protićem ali ne. Vendar demokrati nočejo diktirati radikalcem tističnega postopanja.

— Pašić proti Protiću. Na seji glavnega odbora radikalne stranke v ponedeljek je govoril tudi ministrski predsednik Nikola Pašić, ki je v glavnih potezah očrtal svojo politiko od iziske deklaracije dalje. O Protiću in njegovi akciji je rekel: V raznih vprašanjih med menoj in Protićem ni vladalo vedno soglasje, a ta nesoglasja so ostala med nama. Sedaj pa Protić nastopa javno, izdajal bo list in kritiziral moje delo, mojo politiko. Boj se vodi v prvi vrsti proti moji osebi, zato prosim vse tovariše iz kluba in stranke, da naj počakajo, da prej vidimo, kako bo nastopil Protić, kaj bo povedal, kaj nam bo očital. Šele potem se bomo branili, ko bomo videli, kaj gospod Protić ploh hoče! V svojem govoru je Pašić priporočal, da naj stranka toliko časa ne sklene končne izločitve Protića, dokler ne pride ta jasno z barvo na dan. Niti en član glavnega odbora ni skušal braniti Protića, pač pa so izjavili vsi, da nimajo ničesar skupnega z njegovo akcijo in da jo vsi obsojajo. Vsi govorniki so izrekli Pašiću popolno zaupanje.

— Nova politična skupina. V Zagrebu so se te dni vršile konference skupine, ki izdaja revijo »Nova Evropa«. Na konferenci so bili navzoči iz Beograda: Jovan Cvijić, Sekulić in Milan Grol; iz Zagreba J. Benešić, B. Livadić, V. Novak, L. Popović; iz Ljubljane M. Murko in Leonid Pitamic. O ti konferenci so sedaj izdali komunikacijo, ki pravi: Zasnovali smo »Novo Evropo« kot začetek novega pokreta, a ne kot kulturno politični list. Sedaj smo se spoznameli, da moramo korak naprej, da se kot skupina udeležimo aktivno v praksi in javnem življenju. Razpravljali smo o ožji organizaciji in postavlili stvarna načela svojega programa. Do prihodnjega sestanka so izvele podrobno organizacijsko delo, nakar skupina nastopila javno v političnem življenju.

Prosveta

Umetniški večer. Opozarjamo na literarni večer, ki ga priredi A. Podbevšek v zvezi s pesnikom Vi. Premrljem, ki bo recital odlomke iz svoje zbirke »Orbevec s sekiro«, danes ob 20. uri v Mestnem domu. Vstopnice se bodo dobivale ročno pred pričetkom pri večerni blagajni.

Slikarska šola »Probus« v Ljubljani. Prejeli smo: Poisk na slikarski šoli »Probus« se prične dne 15. oktobra v poslovnih telniških srednje šole. Poisk bo čeren. Natančneje se objavi v šoli. Program vsebuje tri predmete, kakor vse druge umetniške akademije, povrhu pa še predavanja o narodni umetnosti. Po učevali bodo gg.: akademski slikar in voditelj šole Franjo Sterle; portret in skulptura naravi, draperija (narodne noše), kompozicija in anatomija; akademski medajler Anton Sever; perspektiva; akademski slikar Maksim Gaspari; narodna ornamatika in kompozicije; inž. arhitekt Rado Krezar; arhitektura; slikar Saša Santel; grafika; Davorin Volavšek; o zgodovinskem razvoju naše ljudske umetnosti nadalje dve novi moči, in sicer: akademski kipar Berneker; kiparstvo in g. Laga rič (Srb); zgodovina umetnosti. Vpisovanje se prične takoj pri vodji šole, aka demskem slikarju Sterletu na Gosposvet ski cesti št. 12/II, vsak dan od 14. do 16. ure. Honorar se določi in plača pri vpisuvanju mesečno naprej. Revni se opre ste šele takrat, kadar pokažejo zmož nost in pridnost v šoli. Sprejemajo s gospodje kakor dame s primerno šolsk izobrazbo. — Voditelj šole akad. slika Franjo Sterle.

K sedemdesetletnici je poslal pogajanskemu namestniku Ivanu Hribarju pismo mesta Praga dr. Baxa čestit-
k, v kateri se spominja velike ljub-
z, ki jo je jubilar vedno izkazoval
jugo-slovenskemu narodu, ki so je iz-
mala kot neomahljiva in zvesta ala-
a za časa njegovega poslanikovanja
Pragi.

Zahvala pokrajinskega namestnika.
opod pokrajinski namestnik Ivan
ribar je povodom svoje sedem-
desetletnice prejel toliko čestitk in po-
javov od najrazličnejših strani, da
si ni mogel, vsakemu posebej izraziti
svojo zahvalo. Ginjen vedel tako mno-
gojnih dokazov ljubezni in simpatij
k sebi, kot potom vsem osebnostim in
poslanstvom, ki so mu blagovollila
svoje čestitke in pozdrave, svojo
pomoč in najpriširnejšo zahvalo.

Zalne službe boje za pokojnim
Ministrski svet je sklenil, da se
na dne 24. t. m. po vsej državi, v cer-
kvi vseh veroizpovedi vrši ob 40-
letnici parastos za pokoj duše kralja
na Osvoboditelja.

Uradne liste. Uradni lista po-
krajinske uprave za Slovenijo objavlja v
veliki 113 uredbi o davku na poslovni
prejem ter pravilnik za izvrševanje te
uredbe, na kar opozarjamo zainteresirane.

Izpremembe v državni službi. Višji
državni nadzornik Franc Matjašič je raz-
pisal dosedanjih službenih dolžnosti kot
referent za vinarstvo in kletarstvo pri
oblasti za kmetijstvo v Ljubljani ter pre-
seden v Ptuj. Višji kmetijski nadzor-
nik Anton Stokelj je od oddelka za kme-
tstvo premeščen v Maribor. Inž. kem.
Bartl in dr. Milena Pernšek, bivša
asistentka na gospodarsko-gozdarski fak-
ulteti v Ljubljani, sta imenovana za
asistenta, odnosno asistentko, v
državni lastnosti pri državnem kmetijsko-
gospodarskem zavodu v Ljubljani s prejem-
om X. činovnega razreda. Diplomirani ži-
voznar Viktor De Gloria je sprejet
državno službo v področju pokrajinske
uprave za Slovenijo ter imenovan za za-
sodnega državnega živnozdravnika. Franc
ereb je imenovan za travniškega moj-
stra IX. činovnega razreda na doseda-
nem službenem mestu. Pisar I. razreda
di oddelka za prehrano Stanko Novak
je sprejet za okrajnega komisarja v služ-
bovanje pri pokrajinski upravi v Ljublja-
ni ter dodeljen v službovanje predse-
dnika te pokrajinske uprave. Ciril Brebec,
policistični kancist je od policijskega rav-
ateljstva v Ljubljani premeščen k poli-
cijskemu komisariatu v Mariboru ter do-
dajen v službovanje tamšnjemu držav-
nemu obmojnemu komisariatu. Minister
zdravstva je pisarniškega pomočnika pri de-
lovanju sodišča v Ljubljani Maksa Grud-
ca imenoval za preglednika v X. činov-
nem razredu pri jetniščni okrogne so-
dice v Celju. Minister za finance je go-
stara Vilka Minatija premeštil iz Ptuja
Konicje ter mu poveril vodstvo tamn-
tega evidenčnega urada zemljarskega
instituta.

Imenovanje v sanitetni službi. V sani-
tetni službi so bili imenovani: upravni
asistent Josip Lovce za upravna ofi-
cijska splošna bolnica v Mariboru v X. či-
novnem razredu; upravna praktikanta
Anton Manfreda in Hlacič Bukovic za
upravna asistenta splošne bolnice v Ljub-
ljani; upravni praktikant Milan Florjančič
in ofiicer Jakob Vak za upravna asisten-
ta splošne bolnice v Mariboru — vsi v XI.
činovnem razredu.

Konkurz mednarodnega biroa dela
v Beogradu. Iz Beograda nam poročajo: Kon-
kurz za službo dopisnika pri mednarod-
nem birou dela je odločen na mesec no-
vember. Kandidati, ki se zglase, bodo
semenno obveščeni, kdaj se vrši to-
govni izpit v ministrstvu za socialno po-
liko.

Volitve občinskih agrarnih odborov.
Po odločbi ministrstva za agrarno refor-
mo so vsa agrarna zastopstva v Sloveniji
zapuščena. Nove volitve občinskih ag-
rarnih odborov se bodo vršile po nare-
dilu ministrstva za agrarno reformo z dne
1. februarja 1920, št. 1459, ter se razpi-
sajo takoj po izvršitvi priprav.

Ukinjeni vlaki. S 30. septembrom se
ukineta na lokalni železnici Ljubljana-
Razkrižje nedeljska večerna vlaka števil-
na 2708 in 2707 z odhodom iz Vrhnice ob
19.50 odtisne iz Ljubljane ob 22.10. Rav-
nato se ukineta z 30. septembrom na
lokalni železnici dnevnih večernih
vlak št. 2905 in 2906 z odhodom iz Ro-
kata ob 19. odtisne iz Grobelnega ob
21.10.

Naši komunisti na Dunaju. Z Du-
naja nam poročajo: Komunistični ju-
gosl. ki so se s spretnim begom od-
gnili od odgovornosti za zapeljivanje
jugoslovanskih navidežev, se zbirajo
sedaj na Dunaju ter tvorijo posebno
jugoslovansko boljševiško ekspozituro,
kateri načeljuje dr. Milan Lemež.
Posploh se ne godi slabo. Denarna
lovčija po tajnih kanalih iz Rusije
in v kabareti, v nočnih kavarnah in
v družbi veselih devojč pozablja mu-
seni bridko nevaležnost Jugoslovij-
ce. Gotovo pa je, da ne pozablja jo-
bodega proletarijata. Ko zaženeta
črne šampanja, iskreno želijo, da
bi bili te dobrote deležni vsi jugoslo-
vanski boljševiki ter misleli, da
to gotovo se zgodi. Komunistični
mučeniki smatrajo, da za enkrat so
biti konec njihovega dunajskega
uplavljanja.

Vlada za povorelce v Klečah. V
področju je obiskal pokrajinski na-
mestnik Hribar Kleče na ljubljans-
kem polju in si ogledal škodo po uso-

depolnem požaru. Objubil je prizade-
tim, da bo tudi vlada po najboljših
močeh prispevala za omiljenje nesreče.
Hrvatski seljaki v Srbiji. Sredi
oktobra posetijo Srbijo hrvatski seljaki.
Za njihov sprejem se delajo velike
priprave pod vodstvom ministrov Kri-
mana in Puclja.

Zaprisega naših rezervnih oficirjev.
Vsi naši rezervni oficirji so zaprilegli te
dni kralju svojo zvestobo. Rezervni ofi-
cirji, ki so zaprilegli v Beogradu, so skle-
nili, da naklonijo svoje dnevnice, ki jih
dobe za ta dan, »Jugoslovanski Matice«.
V nedeljo se je vršila zaprisega v Ljub-
ljani in tudi med našimi rezervnimi ofi-
cirji se je porodila enaka misel, katero
je velika večina gospodov oficirjev sim-
patično pozdravila. Beležimo to vest ter
jo s posebnim veseljem priobčujemo. Go-
spodje so na svečeni način prisegli zve-
stobo kralju, s tem drugim činom pa so
prisegli tudi svojememu narodu.

Kongres proforskega društva. Ka-
kor smo že poročali, so vrši v Zagrebu
od 25. do 27. septembra drugi kongres
proforskega društva kraljevine SHS.
Razen običajnih točk so na dnevnem redu
kongresa tudi naslednja predavanja:
»Srednja šola in izbira poklica«, »Poduk
fizike in fizikalne zbirke«, »O poduku ri-
sanja«. Po zaključku kongresa izlet v
Ljubljano.

Odvetniška zbornica v Ljubljani vabi
vse gg. odvetnike in odvetniške kandida-
te, da se polnoštevilno udeležijo Pravni-
skega sestanka v četrtek dne 22. septem-
bra 1921 ob 17. uri v dvorani št. 79 pra-
vo sodne palače. Osnutek odvetniškega
reda se razumnojuje in bo v kratkem
razposlan. Dne 28. septembra se vrši se-
stank vseh gg. odvetnikov in odvetni-
ških kandidatov ob pol dvanajsetih v Ljub-
ljani v hotelu »Union« veranda, da za-
vzamejo svoje stališče napram novemu
odvetniškemu redu. Pričakuje se polno-
številna udeležba.

Začasni člani trgovske in obrtniške
zbornice v Ljubljani. Z odlokom ministra
za trgovino in industrijo so imenovani za-
časno, dokler se ne izvrše redne volitve
pravih članov trgovske in obrtniške zbor-
nice v Ljubljani, za člane te zbornice ti-
le gospodje in sicer: I. Za industrijo: Bo-
nač Franc, tvornik kartonske v Ljub-
ljani; Čuček Franc, tvornik šampanja
v Ptuj; Hribar Dragotin, tvornik plete-
nin v Ljubljani; Jelačin Ivan ml., tvornik
črnil v Ljubljani; Majdič Peter, imetnik
valjčnega mlina v Celju; Močnik
Ivan, tvornik železnice in Lok pri Mo-
ziru; Pogačnik Hinko, tvornik lesnih
izdelkov v Rušah; Rebek Ivan, tvornik
v Celju; Rojina Anton, tvornik mizar-
skih izdelkov v Ljubljani; Tavčar Janko,
tvornik v Mariboru; Smertnik Josip,
ravnatelj delniške pivovarne v Laškem;
Zadravec Jakob, posestnik valjčnega ml-
na v Središču. — II. Za trgovino: Brumen
Ludovik, trgovec v Murski Soboti; Els-
bacher Konrad, trgovec v Laškem; Kobi
Drago, trgovec v Mariboru; Korosec
Franc, trgovec v Gornji Radgoni; Ko-
steve Ivan, trgovec v Ljubljani; Lipej
Fran, trgovec v Brezici; Petovar Lovro,
trgovec v Ivanjki; Sternecki Rudolf,
trgovec v Celju; Welzl Vilko, trgovec v
Mariboru. — III. Za obrt: Breznik Ivan,
pekovski mojster v Mežici; Horvat Jan-
ko, slikarski mojster v Ljutomeru; Kor-
osec Dragotin, zidarSKI mojster v Braslov-
ci; Kralj Andrej, sedlarski mojster v
Ljutomeru; Lančič Ivan, koperski moj-
ster v Gornji Radgoni; Omulec Ivan, si-
karski mojster v Ptuj; Stupan Dragotin,
stavebenik v Slovenski Bistrici; Vehovar
Fran, mizarSKI mojster v Celju. — 8 tem
je začasno dopolnjeno število pravih čla-
nov trgovske in obrtniške zbornice v
Ljubljani.

Kolo jugoslovanskih sester in Savez
vseh ženskih društev ima v četrtek dne
22. septembra ob petih popoldne v »Mla-
diki« svojo redno sejo. Seja je važna in
dolžnost vsake članice je, da se iste go-
tovo udeležijo!

Sestanek. Tovariši, ki so maturirali
leta 1911 na I. državni gimnaziji (VIII b)
v Ljubljani imajo dogovorjeni sestanek v
sredo 21. t. m. ob 19. uri v hotelu »Bel-
levue«. — Dr. I. F.

Osredni zavod za žensko domačo obrt.
Na Osrednjem zavodu za žensko domačo
obrt v Ljubljani se prične redni pouk v
sredo dne 21. septembra 1921.

Premog. Stranke, ki imajo karte
A ali B bivše ubožne akcije, naj se
zglasijo tekom 14 dni pri mestnem ma-
gistratu ljubljanskem, kjer dobe naka-
zilo za 200 kg premoga, 100 kg pre-
moga stane 68 kron.

Krompir za mesto Ljubljana. Dne 21.
t. m. se prične dovažati strankam krom-
pir na dom, in sicer se bo dostavil 21. t.
m. strankam na Poljanski cesti št. 1 do
inklusivno 18, Vodnikovem trgu, Pred
škofijo, Mestnem trgu, Pod tranšo in Ci-
ril Metodovi ulici. Strankam se bo dostav-
ljal krompir v vreči v vrečah. Krompir je
plačati takoj po prevzemu.

Za oslepele vojake. V počastitve
spomina pokojnega trgovca Josipa Mačka
je daroval trgovec F. Vehovec 100 kron za
oslepele vojake. Znesek naj se dvigne v
upravnistvu »Jutra«. Sodna ulica 6.

Neimenovan dobrotnik je daroval za
g. Apolinio Kalan znesek 20 kron. Zne-
sek je naše upravnistvo izročilo svojemu
namenu.

Gospodarski Zvon. Vesstransko je
mno go koristil vsem slojem Veliki se-
menj v Ljubljani. Tudi naš zapuščen Ko-
rotan je bil deležen te dobrote. Vrle na-
še narodne dame in odbornice »Gospo-
darskega Zvona«, so prišle na srečno
misl, nabirati darove na seznamu za naše

od nemških volkso usetrane brate na
Koroškem. Da se je pa to nabiranje za-
moglo doseči, je zaslug plemenitega
moža — zavednega Slovenca, gospoda
Ivana Rebka, imetnika »Prve jugoslovanske
tovarne tehnic«, ustanovljene leta
1894 v Celju. Imel je na semnju obširen,
vzorno urejen paviljon, napolnjen s raz-
novrstnimi, fino izdelanimi tehnicami.
Eno imed teh je prepustil dragevolje
brezplačno »Gospodarskemu Zvonu« v
uporabo. Za prihodnji sejm je se celo
objubil izgotoviti v ta namen nalašč za-
to tehnicno za tehtanje ljudi. Zavedni in
za našo zatirane brate vnetai sejmariji so
se tehtali in tako polagali dar domu na
altar. Družina Rebek tr koje izvira naš
dobrotnik, je splošno znana po Vipavski
dolini kot zavedno »narodna in tak je o-
stati tudi do današnjega dne gospod Ivan
Rebek. Preselil se je leta 1894 v Celjo,
kjer je ustanovil lastno tovarno za izde-
lovanje tehnic. Bil je tedaj prvi sloven-
ski obrtnik v Celju. Koliko preganjanj in
zaničevanja je moral prestati posebno v
začetku svojega poslovanja od celjskih
nemških in Nemcev, posebno pa pred
in med vojno do razsula pokojne Avstrije.
To vemo mi, a on se najbolje. Pa on
kremenit značaj, pod sivim Cavnom na
Goriškem (žal, sedaj v Julijski Benečiji
rojen Slovenec), je vtrajal, ostal je tr-
den in neomahljiv navzlic vsem šikanam
svojih sovražnikov. Med vojno mu je vo-
jaška uprava odvzela obrt, njega pa za-
prla. Mnogobrojni njegovi družini pa na-
kazala malenkostno podporo mesečnih
300 K. Živel so v velikem pomanjkanju
in siromaštvu. Gospod Ivan Rebek se
vzilo temu ni uklonil, mirno in dostojno
je prenašal svojo bol. Čast takemu mo-
žu! Ta gospod Rebek je tedaj isti, ki se
je sedaj spomnil svojih zatiranih bratov,
dobro čuteč njih trpljenje pod tujim jar-
mom, ta moč je dejanski dobrotnik Ko-
rošcev. »Gospodarski Zvon« se šteje v
čast in prijeto dolžnost, da se mu tem
potom za blagi nesebični čin javno za-
hvali, ter ga vsem našim bratom širne
domovine najtopleje priporoča. — »Go-
spodarski Zvon«.

Akademsko društvo »Jadransko« opo-
zarja tovariše člane in članice na določbe
poslovnika, glasom katerih mora vsakdo
plačati članarino za pretekli semester
vsaj en mesec pred novim obnim zborom.
Pozivamo torej vse, da svoj lastni dolg
poravnajo najkasneje do dne 10. oktobra
t. l., ker prestanejo biti sicer člani imeno-
vanega društva. — Odbor.

Študijske podpore za agronome in ve-
terinarje na domačih visokih šolah odda-
je še dalje upravna komisija za agronom-
e in veterinarske fonde v Ljubljani in
se je a tozadovoljni prošnjami obračati na
njo ali pa na oddelek za kmetijstvo po-
krajinske uprave v Ljubljani zadnji čas
to 30. septembra t. l. Podpore za študij
v inozemstvu oddaja ministrstvo za pro-
sveto in so že vse došle prošnje za te dr-
žavne štipendije predložene ministrstvu v
Beogradu.

Živinski semenj v Ljubljani. Ker se je
pojavi laševka in parkijevka, so iz raz-
loga, da se bolezen ne razširi, semenj za
živino (konje, goveda, prašiče), ki bi se
imel vršiti 21. septembra 1921 v Ljubljani
ukine. Pač pa se vrši semenj že prvo sre-
do v oktobru, to je 5. oktobra 1921.

Društvo stanovanjskih najemnikov za
Slovenijo z sedežem v Ljubljani je prose-
lilo svojo pismo dne 19. t. m. na Sv.
Petra cesto št. 12, prtilično, desno. Člani
dobivajo, kakor do sedaj, vse informacije
inevno od 18. do 20. ure v novo označe-
ni pisarni.

Sadni ogled. Na vinarski in sadjarski
šoli v Mariboru bo v nedeljo, 25. t. m. od
9. do 12. ure sadni ogled za mariborski
politični okraj. Namen ogleda je doznati,
kateri vrste jabolk in hruške so kljub
letošnji veliki suši obrodile, da se bodo
mogle upoštevati pri sestavi bodoče sad-
ne izbore za Slovenijo.

Smrtina kosa. V Ratečah pri Škofji
Lokci je umrla ga. Amalija Prelesnik, se-
stra pokojnega dr. Janeza Kreka.

Tragedija nesrečne matere. V Novem
Sadu se je odigrala te dni nenavadna tra-
gedija. Iz Kamenice se je ob devetih zve-
čer pripeljala z ladjo v Novi Sad neka
žena z dvema otrokoma. Sedla je na bli-
žnjo klop, da uredi svojega dojenčka, po-
tem pa se je napolnila v mesto. V temi
je šla preko brvi, na kateri so bile strohe-
ne deske. Za po par korakih se je po-
lomila deska in žena je padla z otrokom
na kamenje, pri čemer si je dojenček raz-
bil glavo. Ko je žena opazila nesrečo, si
je zablala ruzati lase, prišla je starejšega
otroka ter skočila z njim v Donavo; oba
sta izginila v valovih.

Nesreče pri delu. V pondeljek je ho-
tel 34 letni delavec Marko Harp v Goetzo-
vi pivovarni v Mariboru odpeljati težak,
senom obložen voz. Pri tem ga je oje vo-
za tako močno pritiskalo ob zid, da je do-
bil težke notranje poškodbe in so ga mo-
rali prepeljati v bolnico. — Iste dne je
neki izvozeček na Limbuški cesti v Štu-
dencih povozil 21 letnega uslužbenca
južne železnice Maksa Lemiča, ki si je
pri padcu zlomil levo roko pod lakto.

Nesreča z granato. Leopold Plešičar,
13 letni sin kajžarja iz Planine pri Rake-
ku, je našel na nekem travniku vojaško
granato. V trčerku ko je prijel, je
razpočila in mu pri tem razstregla obe
roki in levo nogo.

Polkružen samomor. V Mostah se je
v samomorilnem namenu pogнал kroglo
v pres 23 letni delavec Ivan Škrjanc, a
se je pri tem samo težko ranil.

Nesrečna vožnja s kolesom. Franc
Lokano, sin vojnega invalida iz Pristave
pri Trzinu se je vozil doma s kolesom.
Ker pa še ni bil popolnoma izurjen kole-
sar, je padel in si pri padcu zlomil levo
roko.

LJUBLJANSKI VELIKI SEJEM IN ITALIJANI.

Tržaški list »Popolo di Trieste« gla-
silo fašistov Julijske Benečije priobčuj-
poročilo svojega posebnega poroče-
valca, ki ga je poslal v dnevi ljub-
ljanskega sejma v Ljubljano. Iz tega
poročila navajamo sledeče odstavke:
Prireditelj ljubljanskega velikega
sejma so lahko ponosni na svoje delo.
To trdijo vsi tujci, ki so videli že več
takih prireditev v raznih krajih. Raz-
govorjal sem se s trgovci in obiskoval-
ci iz Avstrije, Češkoslovaške, Benečije,
Bolgarske, govoril sem s Italijani iz
Modrone, Ferrare in Napolja, iz Trsta
in Julijske Benečije. Vsi so izrekli svo-
je veliko zadovoljstvo nad prireditvijo.

Naši italijanski trgovci iz kraljevine
so bili iznenadeni, ko so videli te bo-
gato izložbe poljskih pridelkov in in-
dustrijskih izdelkov iz Slovenije. V ko-
likor je bilo večje njih obhodujevanje in
priznanje Slovencem, toliko bolj so ob-
sojali trgovinsko politiko italijanske
vlade, ki so pav nič ne briga za ita-
lijansko trgovino in še do danes ni sto-
la ničesar, da olajša tranzit. Ako ho-
čemo v kratkem stavku označiti sta-
lišče in mišljenje italijanskih trgovcev,
ki sem z njimi govoril v Ljubljani,
lahko rečem, da so bili vsi v tem edini,
da je italijanska vlada storila vse, kar
more, da otežkoči in zamori trgovino
v Italiji.

Na postajah v Ljubljani in Zalogi
čakajo vlaki z živino, last trdk Crabo-
ne iz Ferrare in Camerine iz Napolja.
Ne morejo naprej, ker so italijanske
obmojne postaje prenapolnjene. To je
večni odgovor italijanske prometne
uprave, a med tem propada trgovina.

Kar se tiče samega ljubljanskega
sejma, ne vem še natančnih podatkov.
toda številno obiskovalcev je ogromno.
višina sklenjenih kunčij nepričakovana.
Ni kraja v Srbiji, Hrvatski, Bosni in
Sloveniji, ki njega trgovski svet ni
obiskal ljubljanskega sejma. Sejem je
trajal le deset dni, a že v prvih 3-4
inche je večina razstavljalcev prodala
svoje blago. Naročila so prihajala ved-
no nova, tako da so posamezne trdke
založene z naročili za šest mesecev,
za eno ali celo za dva leti.

Kak uspeh bi lahko imela na ljub-
ljanskem sejmu italijanska obrt, ako
bi se Italijani znali približati Slove-
nem s solidnimi trgovskimi zvezami, z
zakonito in pozitivno politiko? Le na ta
način, bi se mogli boriti z nemško
francosko in angleško konkurenco.

Smatram, da je naša naloga, da pri-
silimo italijansko vlado, da prekine s
svojo dosegajo politiko, da stori vse
da olajša tranzit, da proklamira
svobodno trgovino, da zmanjša držav-
ne pristojbine, ki ubijajo naše trgovce
in industrijalce.

Poglejte koliko je bogastva na sejm-
u, koliko naročil imam! pokazal mi
je cel sveženj naročil trgovcev iz Bo-
logne. »Toda prav ničesar ne morem
storiti, ničesar kupiti. Kriva je samo
naša vlada. Vidite meso bi mogli imeti
danes po 4 lire, ako naša vlada ne bi
hahtevala lakih pristojbin. A tako je
novosod. Poglejte le jugoslovansko vla-
do, kako očetovsko podpira trgovino.
kako se zavzema za domačo industrijo.
Ljubljanski sejm nam je jasen dokaz.«

Nočem opisovati posameznih pavi-
ljonov. Kamor vstopite povsod najso-
lidnejši izdelki, moderno, lično in tr-
pežno izdelani, cene nizke. Ljubljanski
sejm je živa slika dela v Sloveniji
združena na malom sejskem prostoru.
Pa ne samo slika razstavljenih pred-
metov, tudi sam sejski prostor na-
pravi najboljši utis. Z velikim umer-
nim ukusom je izdelano vse, pa-
viljoni, kioski, vse nosi obeležje res-
nosti. Reklame so izdelane v umetni-
škem stilu, saj so delali na predpripra-
vah umetniki, arhitekti, inženjerji.

Na ljubljanskem velikem sejmu so
pokazali Slovenci svojo veliko moč, ki
jim je v ponos.

Depoziti pri avstro-ogrski banki. Fi-
nančna delegacija v Ljubljani objavlja u-
radno: Občinstvo se opozarja na poziv
generalne direkcije državnih dolgov, da
naj vsi naši državljani prijavijo depozite,
ki jih imajo pri avstro-ogrski banki na
Dunaju do 30. septembra 1921 tej direk-
ciji. Prijave morajo vsebovati sledeče po-
datke: 1.) Ime in priimek lastnika, poklic,
bivališče (natančen naslov). 2.) Vrsto, se-
rijo, številko in nominalno vrednost po-
sameznih vrednostnih papirjev (obveznic).
3.) Iz kakega naslova so deponovani (n.
pr. zastavilo, lombard itd.). Zaradi izvan-
redne nujnosti zadeve so gori naveden
rok ne bo pod nikakim pogojem podaljšan.

Priprave za zunanje posojilo. Beo-
gradski listi poročajo, da se v finančnem
ministrstvu vodijo priprave za sklep po-
sojila v inozemstvu. Došlo je več ponudb
iz Amerike. Posojilo se ima skleniti do
dne 15. oktobra v znesku 500 milijonov
frankov.

Zagreško žitno tržišče (19. t. m.):
pšenica 1070 do 1080 K, koruza 885
— 880 K, oves (neogrišen) 770 do 780 K,
bell filol 1100 K, pisan 990 do 1000 K,
otrobi 590 K z vrečami, moka št. 0 16.60
kron z vrečami. Cene postavno vagon
Zagreb. Trgovina mala valed nepovoljnih
prometnih razmer.

Obrtno-industrijska razstava v Sara-
jevu se svečano otvori dne 24. septembra.
Otvoritvi bo prisostvoval tudi minister

trgovine in industrije dr. Spaho. Z raz-
stavo bo spojen tudi kongres mabeke tr-
govsko-obrtniške omladine. Na kongresu
bo med drugim predaval načelnik mini-
strstva trgovine g. Milivoj N. Savić o raz-
voju industrije v Bosni in Hercegovini.
Češki hmeljski trg. Iz Zabo-
ro z dne 17. septembra: Zanimanje za
čateški hmelj je nekoliko večje, zlasti
nemško (iz države) pivovarne povpraša-
jejo za čateški hmelj. Cene srednjega
hmelja 5600 do 6200 š. K za 50 kg, prvo-
vrstnega hmelja pa 6300 do 6600 š. K za
50 kg. Nakupoval se je tudi laniški hmelj.
Na purnberskem trgu je bila izbirna kup-
dila. Za prvovrstni tettnanger se je do-
segla cena do 7500 mark.

Uvoz in izvoz premoga v Češkoslo-
vaški izkazuje v drugem četrtletju t. l.
precejšen narast proti prvemu četrtletju
t. l. Črna premoga se je izvozilo 292.307
ton, t. j. za 63.425 ton več, rujavega pre-
moga se je izvozilo 1.230.191 ton, t. j. za
228.446 ton več, nego v prvem četrtletju.
Od tega se je izvozilo v Avstrijo 239.337
ton črnega in 508.889 rujavega premoga,
v Nemčijo pa 18.785 ton črnega in
702.114 ton rujavega premoga. Ostalo se
je izvozilo v Poljsko, Jugoslavijo, Mad-
žarsko, Dansko, Italijo, Bolgarsko in Švi-
co. Uvozilo pa se je iz Nemčije 78.938 ton
črnega premoga, nadalje za sladkor-
ne tvornice 33.177 ton premoga. Uvoz je
znatno padel proti prvemu četrtletju.

Bolgarska nroča vagon v Madžar-
ski. Budimpeštanska tvornica Ganz je
prejela od bolgarske vlade naročilo za
izdelavo večje množine vagonov v vred-
nosti 300 milijonov madžarskih kron.

Borza v Sofiji. Iz Sofije poročajo:
Minister Daskalov je izjavil, da bo vla-
da zaprla sofijsko borzo, ki zadnje čase
ne izvršuje več svoje naloge, ampak s
svoji spekulativnimi operacijami samo
škoduje ekonomski politiki države.

Gospodarski položaj Rumunije. Iz
Bukarešte poročajo: Uprava finančnega
ministrstva objavlja, da izkazujejo za
tekoče leto fin. državne blagajne 1113
milijonov lejev dohodkov proti 1015 mi-
lijonom izdatkov, čeprav zadnje rumunske
žetve niso bile najboljše.

Milijardski nakupi Rusije v Nemčiji.
Po poročilu v Nemčiji bivajočega ge-
neralnega tajnika ruske trgovinske de-
legacije prekoračijo naročila pri nem-
skih tvrdkah že 4 milijarde nemških
mark. Velik del teh naročil odpade na
tvrdko Henschel, ki naj čim prej do-
bavi 700 lokomotiv. Mnogo naročil ima-
jo nadalje tvornice poljedelskih strojev
in orodja ter delavnice kmetijskih potreb-
ščin, kakor plugov, bran, seker, klad-
vov, motik itd.

Borza

Zagreb, devizec Berlin 308 — 310
Bukarešta 210 — 215, Milan 880 — 900,
London 760 — 790, New York 215, Pariz
1590 — 1590, Praga 255 — 260, Švica
3400 — 3600, Dunaj 13.25 — 13.75, Bu-
dimpešta 24 — 28, a u t e r: dolar 292 —
210 avstrijske krome 15.50, rubelj 18 —
20, češke krome 245 — 250, 30 K v zlotu
630, funt 790, napoleon 640 — 670, trake
204 — 206, švicarski franki 3100 —
lire 870.

Banka za Primorje 760 — 800.
Trg. obrtna banka 240.
Hrv. eskomptna banka 670 — 680.
Brodsko banka 430 — 440.

Jadranska banka 1600.
Jugoslovanska banka 520 — 525.
Ljubljanska kreditna banka 815.
Narodna banka 530.
Pravstredna 5225 — 5250.
Rečka pučka banka 405 — 415.
Eksploatacija drva 725.
Goranin 600 — 610.
Gutman 1440 — 1475.

Nar. šumska industrija 600 — 605.
Našička industrija drva 520 — 530.
Slavonija 585 — 600.
Trhov premog. družba 800.

Slovenski kmetje v Srbiji

Niš, 16. septembra.

Včeraj dopoldne so nam pustili malo odmor, ki smo si ga že nujno želeli. Po 4-5 ur spanja je vendar že nekaj premalo. Ko smo se do dobra umili in skopali v kopališki «narodni kopelji», smo se razkropili po Arandjelovcu, ki leži v mišni dolinici, vzhodju prijaznih vinskih gor, širnih slivnih nasadov. Ob širokih cestah so tesno nastavljene večnoma obilne prtilne hiše z visokimi okni, katerih malodane slednja ima trgovino, gostilno ali kak obrt. Opazili smo, da je v mestu tudi mnogo lončarjev, ki izdelujejo prav lične posode za gospodinjstvo, kuho in vinsko rabo.

Nekateri smo se podali tudi v narodno šolo, kjer se sledovi minule vojne čutijo še močno. Šolsko leto se je pravkar pričelo. Voditelj je zaposlen v neki komisiji, zato nam je njegova gospa, učiteljica d. razreda razkazala vse poslopje, povedala nas v posamezne razrede, kjer smo videli krepki naraščaj dveh Sumadij, ki nam je zapel par ljubkih domačih pesmic. Za gostoljubnost Srb ne pozna nobene ovire, zato nas je učiteljstvo v stanu šolske voditeljice pogostilo s «sladkimi» in črno kavo. Razgovor se je razpletal večinoma o dobri vojni okupaciji. Učiteljice so bile kratkotalno odšolovane, plačevala pa jih je še nadalje srbska vlada potom Crvenega križa (izplačevali so jih seveda v avstrijski valuti), v šoli pa so nastavili učitelje-vojake in hrvatske učiteljice. Vse srbske knjige so znesli na veliko grmado, ki so jo slovenski zapeljili. Otrokom so danzadnem vbijali v glavo: V Beogradu je veliki guverner Njegojeva Veličanstva N. N. — vojskovodja Nj. Vel. je N. N., ko pa je prišla v mesto «njegova ekselencija» grof Salis, so se hoteli učitelji izkazati s svojimi papigami, a so jih otroci popustili na cedilo. Nihče ga ni hotel titlovati z nj. ekse., temveč le «grof Salis». To jim je bil glazen «momento» bližajočega se poloma.

Sohe gospe voditeljice so na visoko preprežene s krasnimi pirotehničnimi programi, ki so šli Nemci za njimi kakor pes za zajcem. Previdne Srbkinje so poznale prav «visokokulturnih» usiljencev, zato so pravočasno vse «či-

lino» (preproge) povile in zakopale v zemljo. Radi pouka smo morali zanimive pogovore zaključiti, ogledali pa smo si še deško telovadbo, ki jo je vodil knez Rostovski, nekdanji major ruske armade. Mož se je vrlo zanimal za nas Slovence in živelj tam v naši domovini.

Ob 11. uri smo se jeli zopet zbirati v letoviškem parku, kjer so nam ob izviru studenca postregli z dokaj močno oglikovo kislavo vodo. Po skupnem obedu smo se ob 2. odpeljali proti Mladencu, kamor smo dospeli ob 1/2 4 popoldne. Ker smo imeli poldrugo uro časa do niškega vlaka, smo pohiteli v prijazno mestce. Vrh nizkega pobočja stoji lepa cerkev s tremi kupolami; takoj za mestom pa se razgrinja malo višje ležeča ravnina, zasajena s samo

turščico. Mesto samo leži na 186 m nadmorsko, dočim pade svet do Palanke že zopet za 29 m. Do Velike Plane nas je še vedno spremljal iz daljave oplenški rob z mogočno stavbo, mirdvorom Velikega Osvoboditelja. Širna Moravska dolina se je začela na noč krčiti v ozko sotesko, precej slični oni od Zaloga proti Litiji, a se je v bližini postaje Dunis zopet razširila v nepregrdno planjavo, večinoma obsejano s turščico. Mesečina nam je razsvetljevala mična srbska selišča, okoli katerih je prosto polegala čreda ovac, goved in konj. Zandarmerije nihče ni nikjer videl. Kdo bi se pri nas upal pustiti vse tako na prostem? — Ob 1/2 12 so nas na kolodvoru v Nišu prijazno sprejeli in nas povedli z avtomobili in vozovi v prenočišča.

J. L.

Politične vesti

SPREJEM MADŽARSKE V ZVEZO NARODOV ZAGOTOVLJEN.

Ženeva, 19. septembra. (Izv.) Sprejem Madžarske v zvezo narodov je gotova stvar, ker so pogajanja z Avstrijo dovela do uspeha in bo predaja Burgenlanda izvršena že v par dneh. Predsednik madžarske delegacije pride v kratkem v Ženovo. Splošno se pričakuje, da bo proti sprejemu oddanih samo 4 do 5 glasov.

POVRATEK SLOVENSkih KMETOV IZ SRBIJE.

Beograd, 19. septembra. Po enotedenskem potovanju po Sumadiji so se sinoči vrnili v Beograd člani Slovenske kmetijske družbe. Po vsej Sumadiji so bili sprejeti izredno priščno. Tekom današnjega dne so si v Beogradu ogledali še nekatera važnejša mesta, ki jih niso mogli pose- titi povodom svojega prihoda v Beograd. Zvečer ob 18. so odpotovali slovenski gostje nazaj v Ljubljano. Na kolodvor so jih spremlili zastopniki raznih organizacij in zastopniki vlade.

NOVI POLJSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK.

Varšava, 19. septembra. Državni poglavar je poveril sestavo vlade

rektorju tehnične fakultete, Ponikowskiemu.

Varšava, 19. septembra. Novi ministrski predsednik Ponikowski je sprejel zastopnike časopisja in je razvil pred njimi v velikih obrisih svoj program: Onemogočenje vlade posameznih strank, hitro sklicanje parlamenta, energično iztirjavanje davkov, varčnost, zvišanje produkcije in v zunanji politiki čim najtesnejše vezi s Francijo.

PROST IZVOZ IZ ČESKE.

Praga, 19. septembra. Urad za zunanjo trgovino je dovolil, da se od 1. oktobra izvažajo glavni predmeti češkoslovaškega blaga brez kakakega prehodnega dovoljenja. Ta naredba velja tudi za nekatere predmete, ki so tujega izvora, in se bo s tem za mnoge stvari omogočil tranzitni promet. Kar se tiče uvoza, bo dovoljen svoboden uvoz živil in onih sirovin, ki so potrebne za poljedelstvo in industrijo.

KERENSKI V PRAGI.

Praga, 19. septembra. (Izv.) Bivši ruski ministrski predsednik Kerenjski in večina članov njegovega kabineta so dospeli v Prago, kjer se vršijo te dni važna posvetovanja, baje o pripravah za novo akcijo proti boljševiki Rusiji, ki naj se izvede s pomočjo Francije.

VARČEVANJE DEZELNE UPRAVE NA ČESKEM.

Praga, 19. septembra. (Izv.) «Čas» pozivlja vlado v posebnem članku k varčevanju in naglašja, da je pri državnih železnica zaposlenih 30.000 preveč nastavljenec. Z njihovim odpustom bi se deficit državnih železnic, ki znaša 800 milijonov, zmanjšal za polovico.

PROMETNA POGODBA Z MADŽARSKO.

Beograd, 19. septembra. (Izv.) Ministrstvo zaobarača se predložiti ministrstvu sveta v odobrenje protokol o prometni pogodbi, sklenjeni med Jugoslavijo in Rumunijo v Bukarešti.

RAZOROŽITVENO GIBANJE V SEVERNI AMERIKI.

Washington, 19. septembra. (Izv.) Med razorožitveno konferenco v Washingtonu se bo vršila v ameriškem kongresu velika kampanja za razorožitev Amerike. Obe zbornici boste zahtevali, naj se tako ameriška armada kakor tudi brodograja zniža na minimum, ki je določen za tekoče leto.

AMERIŠKA POMOŽNA AKCIJA ZA RUSIJO.

Riga, 19. septembra. (Izv.) Amerikanci ustanove v Petrogradu 100 kuhinj za prehranjevanje otrok. Pri Fastovu v bližini Kijeva je skočil s tira vlak z 61 vagoni živil za Rusijo.

VERSKA VOJNA V INDIJI.

London, 19. septembra. Iz Simle poročajo: Položaj v Malabarju je še vedno resen. Duh uporniškega gibanja je nezlomljiv. «Daily Telegraph» javlja iz Alehabada, da so uporniki proglasili sveto vojno zoper plemo Hindu, ki ga hočejo s silo izpreobrniti k izlamu.

TURNIJA DRAMSKE SEKCIJE «PREPORODA».

V dnevih od 26. avgusta do vštete 6. septembra t. l. je priredila dramska sekcija «Preporoda» v Ljubljani svojo prvo turnejo po večjih mestih severnega dela naše države.

Na reportarju je imela sledeča izbrana dela: tridejanko «Mrak» (Petar Petrovič), tridejanko «Otroško tragedijo» (P. Schönher), enodejanko, dramsko sliko «Noč na verne duše» (O. Zupančič) in veselo igro, češko štiridejanko «Ulica št. 15» (Semberk.)

ima med svojim številnim članstvom tudi mnogo sposobnih in nadarjenih ljubiteljev in gojiteljev dramske umetnosti. S prirejenimi turnejami je napravil «Preporod» svoj prvi večji samostojni korak v javnosti in to naj mu bo v pomoč tudi v spodbudo za nadaljno vztrajno delovanje po začrtanem potu, ki gre za to, da dvigne dijaka duševno in telesno ter ga usposobi za uspešno kulturno-prosvetno delovanje med najširšimi masami našega celokupnega ujedinjenega naroda.

Dne 27. avgusta je dramska sekcija vprizorila v celjskem mestnem gledališču «Mrak». Maloštevilo občinstva je bilo uprizoritvi povsem zadovoljno.

V Ptuj je bila uprizarjena dne 30. avgusta veseloigra «Ulica št. 15...». Igre ci so dobro rešili svoje vloge. Mnogobro- no občinstvo ni štedilo s priznanjem ni- dim in navdušenim igralcem.

Iz Ptuja je vodila turnejska pot v V. razidin, kjer se je mogla kljub mnogim ne- priklanam in kratkem času, ki je bil z- razpolago, vprizoriti 1 t. m. veseloigro «Ulica št. 15...» v mestnem gledališču z dobrim moralnim a z manj poudarjenim gmetnim uspehom.

Naslednjega dne je pripeljala železnica mlade igralce v Maribor. V dr- amskih večerih (3 in 4. t. m. v Nar- nem domu) so vprizorili prvi večer Petrovičeve «Mrak», drugi večer pa Schönherjevo «Otroško tragedijo» in O. Z- pančičevo «Noč na verne duše». Poset o- činstva je bil srednji. Dijaki-igralci so obeh večerih pokazali mariborski intel- gentni publik, kaj da zmorejo njih mladi- sile. Zlasti je mnoge zanimala prva jav- uprizoritev O. Zupančičeve dramske «U- »Noč na verne duše», ki je s primerni- scenerijo in s primerenimi kostumi ter d- dokaj dobri interpretaciji zasedenih v- prišla dobro do svoje veljave.

Na povratku iz Maribora se je potuj- ča dramska družba ustavila ponovno- prijaznem Ptuj, kjer je uprizorila v po- delček dne 5. t. m. v mestnem gledališču dramo «Mrak» ob dokaj zadovoljivem po- setu občinstva. Tudi ta uprizoritev ostan- ptujskim ljubiteljem dramske umetnos- v spominu.

Iz Ptuja se je nato igralška kolona v- nila skoro po štirinajstodnevem potova- nju v ljubljeno svojo matjuško, v bel- Ljubljano.

Srednješolsko društvo «Preporod» lahko ponosno na uspehe svoje dramske sekcije. «Preporod» je stem dokazal, da

Moderne zložljive postelje.

Dijaki, gospodinjje, če nimati v Vaših sobah dovolj razpoložljivega prostora, kupite **Aumanove zložljive postelje.**

Konstrukcija teh postelj je tako popolna, da lahko v eni minuti pripravite dobro ležišče in v ravno tako kratkem času postelj zopet zložite v rečico. Kataloge in navodila pošljite brezplačno trdku Milan Auman in drug, Krško.

Hiša na Glincah št. 37

ob Trnški cesti, dvonadstropna, pripravna za vsako podjetje, se proda. Več se izve istotam pri lastniku Tribuču. 1547 3-1

Športne klobuke

iz blaga za dame in gospode izdelujem po meri, naročilo in poljubni izbiri, iz lastnih blagovnih vzorcev, podobni k vsaki obleki ali kostumu, pripravni za turiste, kolektarje in potovalce, za dek. itd.

S. Potočnik
Ljubljana, Selenburgova ul. 6/1.

Na prodaj nova hiša s pohištvom,

moderna živinski in svinjski hlevi, kozolec, 6 glav govedi, 20 avinj, inventar, lastni vodovod, 36 orlov njiv, travnikov in gozdov, 3 kilometre oddaljeno od železniške postaje na progi Zidani most - Zagreb. Več se izve pri **A. Ivanetiču**, Maribor, Prečna ulica 6. 1551 3-1

JOS. RAVNIKAR
LJUBLJANA 1318 26
zaloga manufakture na debelo.

Dunajska cesta 31.

Fižol: ribničan, mandalon, prepelčar (koks), suhe

kupuje in plača najvišje dnevne cene 1484 10-3

Kmet & Komp. Ljubljana, Gosposvetska cesta 8. Prosimo za ponudbe.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani

tvrdka J. DOLENC 26

Ljubljana, Hilsnerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Proda se spalnica

iz hrastovega lesa, z veliko steno, najnovejši sistem, elegantna, ter drugo razno kompletno pohištvo po zelo nizkih cenah pri **Ivanu Andlovicu**, mizarju. Gosposvetska cesta št. 13, Kolizej, prtilje, vrata 88. 1553 3-1

JERMENA

1366 gonilna, usnjata, prvovrstna Knochova v dimenzijah (širina) od 30 do 250 cm prodaja po ceni, takoj s skladišča: Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Frković i drug, Zagreb. Mesniška 5. Telefon 4-45. Ljubljana, Stritarjeva ulica 7, telefon 422.

Pohištvo in

tapetniška delavnica.

Spalne in jedilne sobe, pisarniške opreme, fotole, klubove garniture ter kuhinjske opreme po nizki ceni **Brata Sever**, Ljubljana, Kolizej, Gosposvetska cesta št. 13.

Obl. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52-45

Obvestilo.
Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 634 48
Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebine: kroje za člani in članice, telovadne obleke, čevlje, ovratnike, gumbe itd. Ceniki na razpolago. Zdravo! 1153 30 19
Peter Capuder, Ljubljana, Vidovdanska c. 2, dobavitelj Jug. Sokol. Saveza.

1535 Prazne in rabljene 30-3

vreče (diakova)
v vsaki množini po najnižji ceni pri **FR. SIRC, Kranj.**

Kupuje

suhe gobe, fižol, brinjevo olje.

Hiša na prodaj

z gospodarskim poslopjem, njivami, travniki gozdi in vinogradom, eno uro oddaljena od postaje Sevnica. Redi se lahko osem glav živine. Cena po dogovoru. **Franz Salamon**, vas Gunte 3 pri Boštanju. 1519 3-2

Zelo lepa, velikomestna, moderna kavarniška oprava

kompletna, se proda pri tiskarni «Sava» d. d., Kranj. 1544 3-2
Istotako se proda več oken in vrat za pode in hleve.

Naročite se na „Pota in cilji“.

Zbirka poljudno-znanstvenih spisov. I.-II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del, vez. 21 K, II. del, vez. 49 K. Za oba zvezka po pošti K 540 več.
III.-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v slo- sočje. 78 K, pošti 8 K več.
V. zvezek: A. Melik, Zgodovina kralje- vine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Meh. vez., fin. papir 60 K, pošti 3 K več. Broš. navadni papir 42 K, pošti 2 K več.

Naročila sprejema

Iskova zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Iskova zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Iskova zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Damsko, moško in otroško modno blago
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

900 97

Inženirji, stavbeni tehniki in risarji se iščejo.

Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov na naslov: Stavbena družba d. d., Ljubljana, Levstikova ulica št. 10.

BETON-ZELEZOBETON- UODNE ZGRADBE- ELEKTARME
Jnž. Laurenčič & Co
IZRABA UODNIH SIL

ŽAGE-MLINI-JEZOVI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI
PRORABUNI-NAČRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Spisi o naši državi.

A. Melik: Jugoslavija. Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana, fin. papir 60 K, po pošti 3 K več. Br. 2, navadni papir 42 K, po pošti 3 K več.
A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela I. del 21 K, II. del 42 K. Poština za oba dela 9 K.
A. Ogris: Borba za jugoslovansko državo. Cenj. 32 K, po pošti K 1:80 več.
Dokumenti o jadranskem vprašanju. Cena 18 K, po pošti K 1:80 več.
st. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Cena 16 K, po pošti K 1:80 več.

Naročila sprejema: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Austro Daimler in Puchwerke d. d.

Zastopstvo:

Rudolf Hille, Ljubljana, Gledališka ulica št. 2

Osebnosti in luksuzni avtomobili, Daimler: 25 P. S., 35 P. S. 6 cilind. 60 P. S. Puchwerke: 20 P. S. tipe XII, 14/38 P. S. tipe VIII. Motorji za ladje, poljske železnice, motorna orala agregati i. t. d. 1552 3-